

інформацію про гарантовані законами і міжнародними зобов'язаннями Латвії права людини і принцип сумлінного управління, організовує семінари і конференції, інформує засоби масової інформації.

Отже, можна зробити висновок, що інститут омбудсмена як в Україні, так і в Латвії базується на принципах, завданнях та функціях омбудсмена, які по суті є досить схожими. Однак, посада омбудсмена в Латвії, на відміну від України є справді незалежною, ефективною та спрощує й захищає життя громадян Латвії від свавілля влади.

Даний інститут в різних державах створений з однією метою, різниця тільки частково полягає в вимогах до омбудсмена, повноваженнях та безпосередньо у його практичній діяльності. Інститут омбудсмена є необхідним в національних системах держав, адже захист прав людини є ключовим в демократичних країнах та в країнах, які до цього прагнуть.

Література

1. Конституційне право України: підруч. / за ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2008. – 416 с.

2. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20. – Ст. 99.

3. Latvijas Republikas tiesībsargs 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tiesibsargs.lv/ru/pages/pro-nas/tiesibsarga-institucija>.

УДК 349.6 (043.2)

Толкачова І. А., к.ю.н., доцент,
Пущик І. М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблеми глобального потепління, міжетнічні конфлікти, війни поставили людину, яка є біологічною істотою у скрутне становище в якому вона змушена виживати, де її життя, здоров'я потрапляють під загрозу знищення та зникнення. Так, відповідно до нещодавно оприлюдненого великого звіту Всесвітньої організації охорони здоров'я забруднене навколишнє середовище є однією з найголовніших причин високої смертності у світі.

Першим вирішальним кроком у міжнародному праві по боротьбі з забрудненням навколишнього середовища стала Стокгольмська конференція ООН, за результатами якої було прийнято Декларацію Конференції ООН з проблем оточуючого людину середовища. Декларація проголосила ряд принципів, які до сьогодні є основоположними при

встановлені та застосуванні засобів захисту екологічних прав людини. Вона також встановила те, що людина є творінням і одночасно творцем свого навколишнього середовища, яке забезпечує її фізичне існування і надає їй можливість для інтелектуального, соціального і духовного розвитку. У ході довгого еволюційного розвитку людством на нашій планеті було досягнуто стадії, на якій в результаті пришвидшеного розвитку науки і техніки, людина набула здатність різними шляхами та надзвичайними масштабами змінювати своє навколишнє середовище [1]. На підставі цих положень Декларації можна зробити висновок, що людина одночасно виконує декілька ролей по відношенню до навколишнього середовища; вона може бути як і жертвою екологічних проблем, так і причиною їх виникнення.

Є досить велика кількість міжнародно-правових актів, які регулюють питання захисту екологічних прав, що вказує на важливість проблеми у сучасному світі. Аналіз міжнародних документів даної правової категорії дає можливість стверджувати, що одним з найважливіших та найвпливовіших документів XXI ст. є Декларація тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, учасником якої також є і Україна. Дана Декларація визначає 8 основних цілей, на які держави-члени ООН повинні спрямовувати свою діяльність. Однією з таких цілей є забезпечення екологічної стійкості [2].

Український уряд активно працює над механізмом реалізації поставлених цілей. Особливістю, яка лежить в основі реалізації Декларації є відкритість та інклюзивний процес адаптації цілей сталого розвитку. На думку багатьох світових дослідників, Україна має великий потенціал для розвитку екосистеми та навколишнього середовища, але через нераціональне та неповноцінно врегульоване використання цього потенціалу і відбувається часте порушення екологічних прав людини в державі. Наприклад, у реєстрі рішень Європейського суду з прав людини є ряд справ, присвячених розгляду питань порушення екологічних прав людини проти України. Так, наприклад, в справі «Дубетська та інші проти України» будинки заявників були розташовані неподалік від двох промислових підприємств – шахти, які порушували їх безпечне та повноцінне життя. На основі викладених фактів Європейський суд з прав людини постановив порушення положення статті 8 Європейської конвенції про повагу до приватного і сімейного життя та зобов'язав уряд України виплатити сатисфакцію та внести зміни до законодавства, які б забезпечили захист екологічних прав людини та попередження їх подальшого порушення [3].

Прикладів справ про порушення екологічних прав надзвичайно багато, до них відносяться також ті, що розглядаються Міжнародним судом ООН. Однією з найбільш відомих справ Міжнародного суду ООН є «Аргентина проти Уругваю». Основою змісту даного спору є будівництво

целюлозного заводу на річці Уругвай, будівництво якого, у певному аспекті, порушувало положення Статуту ріки, підписаного між Аргентиною та Уругваєм, стосовного того, що діяльність у районі даної ріки, використання її ресурсів може здійснюватись лише за попередньо проведеним аналізом щодо встановлення і попередження факту екологічного забруднення ріки. Керуючись положенням Статуту ріки, Міжнародний суд ООН виніс рішення на користь Аргентини та зобов'язав Уругвай виправити цю ситуацію та покращити екологічну ситуацію у даному регіоні [4].

Найбільшою причиною, яка обумовлює таку кількість спорів, і, загалом, порушень екологічних прав людини є те, що світ досі не має достатньо об'єктивного, повноцінного та обов'язкового до виконання документу, який би регламентував діяльність держав світу у забезпеченні екологічних прав людини. Саме тому деякими науковцями з метою вирішення наявних проблем було запропоновано створення глобального економіко-правового акту екологічної безпеки і сталого розвитку цивілізації. Аргументацією на користь створення Екологічної Конституції Землі є те, що без неї уникнути ризиків виникнення та врегулювання конфліктів національних та транскордонних буде практично неможливо.

На підставі вищезазначеного, можна зробити висновок, що дана сфера прав має, як свої позитивні, так і негативні сторони. Міжнародне право, а особливо ООН, хоч і надає певні рекомендації, але вони не завжди є якісно проаналізовані на основі можливості їх реалізації всіма країнами-учасницями. Оскільки світова спільнота прагне до забезпечення народонаселення відповідними умовами для існування через збереження навколишнього середовища, є необхідність введення Екологічної Конституції Землі, яка зможе дати новий поштовх до вирішення екологічних проблем та захист прав людини. Це був би глобальний крок зроблений для створення першої Конституції для всього світу, де на першу позицію виходить людина як біологічна істота з її потребами в чистому навколишньому середовищі безпечному для її життя.

Література

1. Декларація Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_454.

2. Декларація тисячоліття Організації Об'єднаних Націй 2000 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_621.

3. Case of Dubetska and others v. Ukraine. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22CASE%20OF%20DUBETSKA%20AND%20OTHERS%20v.%20UKRAINE%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRAND%20CHAMBER%22,%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-103273%22%5D%7D>.

4. Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay). URL: <https://www.icj-cij.org/en/case/135>.